

PLA DE CONVIVÈNCIA

Palma, 2014

Introducció.....	5

PRIMERA PART

Plantejaments generals

1. Què és un Pla de convivència?	8
2. Quin és el marc regulatori?.....	9
3. Quines situacions habituals de conflicte es produeixen?.....	1

SEGONA PART

Intencions i procediments de Centre

4. Objectius del Pla de Convivència	1
Principis generals.....	17
Principis educatius.....	1
Principis democràtics	18
Educació en valors	
5. Quins seran els protocols d'actuació?	21
Abans que es produeixin	2
Durant el conflicte	22
Després que es produeixin	2
6. Com es coordina aquest Pla?	2
Comissió de Convivència.....	21
Coordinador de convivència.....	
Tutors de grup	2
Tutors individuals.....	22
Coordinació tutors-entrenadors.....	
Equips docents	

Equip directiu	
Consell escolar.....	
7. Quins són els àmbits d'actuació del Pla?	1
Aules ordinàries	1
Passadissos i espais comuns	1
Aula multifuncional.....	1
Aula de descans	
Sortides extraescolars.....	
Activitats lúdiques dins el Centre	
8. Com ho revisarem?	44
Annex (Reglament d'Organització i Funcionament ROF).....	

* * * * *

Introducció

Conviure a l'escola no és fàcil; tampoc no ho és dins la societat. És ben sabut que els conflictes formen part intrínseca de la naturalesa d'entorns grupals escolars, correlatius sovint als mateixos conflictes que es donen en la col·lectivitat. Són resultat d'un desacord entre les parts implicades que, o bé no en coneixen el seus drets, o bé no n'assumeixen les seves obligacions. En la majoria dels casos subjau una gestió inadequada de desencontres, tanmateix inevitables, que tenen la seva arrel en una fallida en l'assumpció d'unes regles que siguin acceptades per tothom. Aquest document pretén contribuir a establir aquestes bases, partint del fet que la correcta resolució d'aquests casos no s'ha de guiar exclusivament per la via sancionadora, ni menys encara mitjançant un ús arbitrari o unilateral de l'autoritat, sinó insistint en els processos de mediació entre les parts, integrats en l'espai escolar global, en la mesura que el conflicte pot ser (i ha de ser) una experiència formadora.

No debades, l'IES CTEIB és un Institut tan peculiar que difícilment poden ser-hi extrapolats els resultats d'altres experiències educatives del nostre entorn. L'extracció sociofamiliar de l'alumnat és molt plural i no es deriva del barri on està ubicat el Centre. A més, una part important dels alumnes romanen a les dependències del complex *Príncipes de España* durant un període de temps que excedeix l'horari lectiu, per bé que la seva estada es deu al fet d'haver de compatibilitzar estudi i esport en un mateix indret.

Si bé és cert que la taxa d'incidents provocats per conflictes en el Centre és significativament molt baix, si ho comparem amb altres centres, no per això resulten minimitzables o irrellevants. Els valors de la feina ben feta, el *joc net*, el companyerisme, l'esforç i el sacrifici, el *saber perdre*, el bon tracte entre iguals, la competitivitat ben entesa, la cura del material i les instal·lacions, o el respecte a l'autoritat de professors i entrenadors, són ingredients irrenunciables per a una bona convivència entre les parts.

Per la mateixa raó, el respecte a l'alumne/a, el compromís amb la paraula donada, la coherència dels adults, l'acord a través del diàleg, el rebuig a la violència verbal, o la comprensió cap a les peculiaritats diferencials de cadascú, són també ingredients fonamentals si volem que els alumnes vegin en el professorat un model de referència coherent amb els objectius de fons d'aquest Pla i, al capdavant, els assumeixin.

La totalitat dels espais del complex *Príncipes de España* són (o han de ser) formatius. La comunitat educativa formada pel Claustre de Professors vol engegar un Pla integral de treball per tal d'intensificar els processos de mediació que facin possible la convivència entre alumnes i professors en horari escolar, i a donar les passes que calguin perquè aquestes intencions s'eixamplin també a la resta de l'horari en què l'alumnat roman al Centre amb els seus entrenadors i directors tècnics.

PRIMERA PART

Plantejaments generals

- 1. Què és un Pla de Convivència?**
- 2. Quin és el marc regulatori?**
- 3. Quines situacions de conflicte tenim?**
  - Alumnes**
  - Professors**
  - Entrenadors**
  - Famílies**

1. Què és un Pla de Convivència?

És un document institucional de centre que concreta i defineix el marc general de convivència entre tots els membres de la comunitat educativa. En el nostre cas, pretén fomentar la resolució de conflictes des d'un model global de prevenció, gestió i mediació que incorpori gradualment el vessant escolar i esportiu com un tot integrat.

Es tracta d'un punt de partida on es fixen les regles de joc per utilitzar les diverses formes de conflicte com a una oportunitat d'aprenentatge, tant per als alumnes com per als professors i entrenadors, amb la finalitat de millorar les relacions entre les parts.

Es pretén que els valors educatius inherents a l'esport esdevinguin la matriu de treball cara a la consecució a mig i llarg termini d'aquests objectius.

Finalment, es pretén fixar uns protocols d'actuació amb l'alumnat que presenti alteracions conductuals que dificultin lleument o greument la convivència escolar en el si del complex poliesportiu *Príncipes de España*.

2. Quin és el marc regulador del Pla?

La legislació que ampara i legitima aquesta forma d'actuació està regulada per les següents directrius oficials d'àmbit estatal i autonòmic:

- Llei Orgànica 8/2013, de 9 de desembre, LOMCE.
- Llei Orgànica, 2/2006 de 3 de maig, LOE.
- Llei Orgànica 3/2007 de 22 de març, per a l'igualtat efectiva de dones i homes.
- Llei 12/2006 de 20 setembre per a la dona.
- Llei 17/2006 de 13 de novembre integral de l'atenció i dels drets de la infància i l'adolescència a les Illes Balears.
- Decret de Reglament Orgànic dels Instituts d'Educació Secundària 120/2002
- Decret 121/2010 de 10 de desembre de drets i deures dels alumnes i normes de convivència (BOIB núm 187, de 23 de desembre de 2010)

3. Quines situacions de conflicte es donen?

Com s'ha esmentat a la introducció, el fenomen de la conflictivitat en general és resultat d'un *maremàgnum* de variables que interactuen entre si, de vegades de manera explícita i d'altres de manera latent o implícita. Aquesta complexitat obliga a plantejar la qüestió de manera no unidireccional, sinó més aviat multifactorial, per bé que es fa difícil atribuir a una sola causa el fet que es produeix una situació disruptiva.

Un dels primers aspectes que cal manifestar és l'ampliació de la naturalesa d'aquestes situacions que s'està donant avui als centres escolars i l'àmbit des d'on es produeixen. Qui difon periòdicament imatges nues d'una alumna per *Twenty* sense el seu consentiment, és una conducta que ateny al Centre?; n'hi ha prou amb una gamberrada d'un al·lot de catorze anys a la sala de descans per ser tipificada com a conducta disruptiva?; qui roba el mòbil de la jaqueta descuidada en un vestuari fora de l'horari lectiu, també ho és?; com i de quina manera qui se sent assetjat pels seus resultats esportius pels seus col·legues, repercuteix en els seus resultats escolars?

En qualsevol cas, resulta evident que abans d'endinsar-se en un terreny tan confús i complex com aquest, primer caldria delimitar amb claretat què entenem per *disruptivitat*, i quins actors, espais i moments són presents en l'acte conflictiu, com a pas previ per a determinar seguidament els factors que poden resultar decisius en l'assumpció reincident d'aquesta conducta i prendre, acte seguit, accions formatives a l'IES CTEIB.

Com és de suposar, qualsevol situació de conflicte sempre es dona entre diferents parts implicades. Aquesta problemàtica no només afecta a l'alumnat sinó també al professorat, als entrenadors, al personal no docent, o fins i tot les famílies, per bé que entre uns i altres es poden produir eventuais situacions en què no es respectin els seus respectius drets i deures, i això suscitï situacions de conflicte entre les parts. En conseqüència, abordarem aquí una anàlisi genèrica en aquests vessants anteriorment al·ludits.

Els alumnes

Una anàlisi acurada de la conflictivitat focalitzada en els alumnes apel·la inevitablement a la necessitat de conceptualitzar amb claretat què s'entén per *conducta conflictiva*, abans d'establir mesures per a prevenir-la o erradicar-la quan es produeixi.

Segons Vázquez¹, s'entén per conducta conflictiva “*la manifestació externa d'un desajustament entre les formes de comportament d'un adolescent i les normes no interioritzades de conducta en un entorn grupal determinat*” (Vázquez González, 2003, 45). Per a Orts², parlem en aquests termes quan es tracta d'una conducta “*que viola les regles establertes en una comunitat determinada*” (Orts Berenguer, 2006, 45). Per a Vázquez, allò que determina la disruptivitat d'una conducta és la “*infracció lleu o greu dels valors de convivència social, atemptant contra la propietat, la intimitat, la salut, la integritat física o el benestar dels altres*” (Vázquez González, 2003, 56).

Segons això, estem parlant d'un comportament irregular, après i socialitzat en un entorn concret, que no incorpora les pautes normatives socialment acceptades, degut a motius molt variats. En la majoria de casos es tracta de conductes de rebel·lió, disruptivitat, robatoris, comportaments desafiants, violència verbal, violació dels drets d'intimitat, assetjaments, o bé incumpliments o alteració de l'ordre comú.

Es tracta sovint d'adolescents que no s'atenen al perfil específic de subjectes antisocials, sinó d'individus que manifesten comportaments d'alteració sovint desencadenats per causes variades lligades al seu moment psicoevolutiu (desmotivació, hiperactivitat, impulsivitat, pautes de relació desajustades, absència d'habilitats socials, baixa autoestima, fracàs escolar, etcètera).

---

¹ Vázquez González, C. (2003). *Disruptividad juvenil*. Madrid: Colex

² Orts Berenguer, E. Coord. (2006). *Menores: victimización, disruptividad y seguridad* València: Editorial Tirant Lo blanc

Una altra lectura diferent de la conducta conflictiva és l'aportada per Jares (2002) en un sentit formatiu³: *“Davant la visió negativa del conflicte volem desenvolupar una visió positiva que, en primer lloc, el situï com allò que realment és: un procés natural, necessari i potencialment positiu per a les persones i per als grups socials. En altres paraules, el conflicte és consubstancial a la vida. Sempre que hi ha vida hi ha conflicte i, a més, no té per què ser necessàriament negatiu. En moltes ocasions aquesta valoració dependrà fonamentalment de la forma com l'encarem i no tant del conflicte en si mateix”* (Jares, 2002, 34).

La majoria d'autors apunten a la necessitat de no focalitzar tant l'atenció en la forma concreta com es manifesta aquesta conducta conflictiva, sinó en la manera com els adults manegen la situació i intenten donar-hi resposta perquè la seva resolució esdevingui formativa, que és —en últim terme— d'allò que es tracta en parlar d'institucions escolars.

Des d'aquest plantejament, una anàlisi del context en què es pretén impulsar aquest Pla obliga a saber amb exactitud amb quin punt de partida comptam. Com no pot ser d'altra manera, l'actual composició de la matrícula del Centre es deriva dels estudis que imparteix. Actualment, aquestes estudis són: segon cicle d'ESO, Batxillerat, Cicle formatiu de grau Mitjà i Superior de la família professional d'activitats físicoesportives, i estudis de règim especial⁴.

Pel que fa als estudis de segon cicle d'ESO i batxillerat, els estudiants matriculats són exclusivament esportistes d'Alt Nivell i Alt Rendiment balear, segons la denominació autonòmica fixada a l'article 27.1 de la Llei 14/2006 de l'Esport a les Illes Balears, o bé al Reial Decret 971/2007 (RD de 13 de juliol sobre Esportistes D'Alt Rendiment) del Ministeri d'Educació i Esports. Es tracta d'alumnes amb un alt nivell de tecnificació esportiva, sotmesos a temporades de competició combinades amb jornades diàries d'entrenament intercalades, amb un programa d'estudis adaptat. Aquest gruix d'alumnes ronda actualment la xifra d'uns cent cinquanta esportistes, aproximadament. Les edats varien en una franja que va dels 15 anys (3r ESO) als 19 anys (Bloc 3).

---

³ Jares, X. (2002). *Aprender a convivir*. Xerais, Concello de Vigo.

⁴ Aquest projecte insistirà especialment en aquest dos grups poblacionals i deixarà de banda l'alumnat procedent d'estudis de règim especial per considerar que es tracta de població adulta amb una especificitat diferent.

Pel que fa als estudis de Cicles formatius de grau Mitjà, Superior i els ensenyaments esportius de règim especial, es tracta majoritàriament d'estudiants no adscrits al grup anterior, que no pertanyen a la Fundació per l'Esport Balear ni es matriculen a través d'aquest organisme. La proporció d'alumnes d'aquests estudis que estan en Programes de Tecnificació és insignificant (un 0'9% del total de matrícula). En general, provenen d'altres centres d'Educació Secundària de Palma i hi ingressen per via ordinària a través del període de matrícula directa al Centre, o a través de l'Oficina d'escolarització. Les edats varien en una franja que va dels 17 anys als 21 anys , aproximadament.

Com és evident que la tipologia d'alumnes és ben diferent segons els estudis impartits atesa la procedència de matrícula i l'activitat principal per a la qual estan al Centre, seguidament es fa una anàlisi general d'aquests dos sectors poblacionals: alumnes Fundació per l'Esport Balear i alumnes de Cicles formatius i ensenyaments esportius.

Alumnes dels programes de tecnificació esportiva

En relació al primer grup, la composició esportiva de l'alumnat impedeix un perfil homogeni ja que provenen del conjunt de les Illes Balears; no només de Palma, com passa amb els CFGM i CFGS. Arran d'això, no és possible identificar un perfil únic pel que fa a l'extracció social, l'estatus econòmic o al nivell cultural dels pares, ja que provenen de molts diversos pobles o ciutats tant de Mallorca com de la resta de l'arxipèlag. Tampoc no es donen casos d'alumnes d'incorporació tardana ni alumnes provinents de cultures o entorns extracomunitaris en el sentit i la proporció que es dona a altres instituts.

Això contrasta amb el fet que aspectes habitualment associats a l'adolescència (disruptivitat greu, absentisme crònic, consum de drogues, tabaquisme, indisciplina severa, violència explícita, rebuig frontal a l'autoritat, alcoholisme, etcètera), siguin pràcticament absents al Centre.

Els motius són variats i cal trobar-los en determinades variables sociofamiliars, que esdevenen parcialment coincidents amb la realitat d'altres centres similars al nostre ubicats en altres entorns. Així, en la investigació de García i Sanmartín (2008), analitzant l'extracció de l'alumnat d'un Centre d'alt rendiment del País Basc, conclou que es produeix una correlació significativa entre famílies estructurades i pràctica esportiva intensificada. En el seu estudi,

detecten que els estudiants que decideixen practicar esport d'alt nivell provenen d'entorns amb valors associats a la pràctica sistemàtica d'una activitat física, on la incorporació d'hàbits i rutines domèstiques, estils parentals directius, nivell econòmic mitjà, assumpció de valors lligats al sacrifici, l'esforç o la constància, entre d'altres, es palesen de manera manifesta⁵. Per contra, són estadísticament irrellevants els casos d'alumnes que provenen d'entorns precaritzats o desestructurats, per bé que el seu teixit social és més refractari als valors anteriorment al·ludits.

Per altra part, Defez⁶ (2011) assenyala alguns trets similars amb l'estudi de García i Sanmartín (2008), com a patrons que podrien explicar l'absència de conflictivitat greu en centres similars al nostre. Entre d'altres, especifiquen els següents: a) situació socioeconòmica adequada, que inclou ingressos mitjans, vivenda no precaritzada, família poc nombrosa i manca de precarietat laboral severa; b) pares i germans amb comportament prosocial; c) vigilància paterna atenta (no rígida), que inclou reforçaments positius, i patrons de criança clars i identificables per als fills; d) famílies amb bona qualitat comunicativa, harmòniques i amb manifestacions afectives explícites; e) estàndards escolars normalitzats; f) centres escolars reduïts; g) absència de fracàs escolar greu; i h) amics de l'entorn esportiu amb conductes prosocials (Defez, 2011, 45).

En qualsevol cas, però, aquestes dades s'han d'interpretar com a possibles factors explicatius no necessàriament generalitzables, atès que es poden donar excepcions atenent a contextos i realitats diferents (per exemple, en els casos amb hiperactivitat, o variables contextuais, com ara separació traumàtica dels cònjuges). Mostren, això, sí, unes marcades línies de fons que permetrien dibuixar un mapa general pel que fa a la tipologia no homogènia dels esportistes paregut al nostre Centre.

Semblantment, en l'estudi elaborat per la Comissió redactora del Pla de convivència de l'IES nº1 del C.E. Cheste, ubicat a la comunitat valenciana i de similars característiques al nostre, s'observa com la taxa de conflictivitat greu és només d'un 1'3%, i els relatius a disruptivitat, d'un 22'8% sobre una població total de 306 alumnes durant el curs 2010-2011. Del seu estudi es pot

⁵ García, E. i Sanmartín, F. (2008). *Análisis poblacional de los alumnos del centro de alto rendimiento del País Vasco*. Deusto: Servicio de publicaciones de la Universidad del País Vasco, pp. 24-26.

⁶ Defez Cerezo, C. (2011). *Disruptivitat juvenil i esport*. Barcelona: Servei de Publicacions de la Universitat Autònoma de Barcelona.

concloure que no es donen problemes de violència que puguin ser deduïbles d'un entorn social tipificable, però sí de convivència, relatius en la major part de casos a factors inherents a la fase evolutiva adolescent dels menors matriculats⁷. A més, aquest estudi posa de manifest com variables escolars derivades d'uns baixos nivells de *ratio*, unides al seguiment coordinat de professors i entrenadors, disminueix significativament els casos detectats.

Tipus d'infraccions

Si analitzem aquestes dades tot contrastant-les amb les de l'IES CTEIB, podem observar que hi ha alguns trets coincidents. Actualment, la matrícula total pel que fa a estudis d'ESO i Batxillerat és d'uns cent cinquanta esportistes. Durant els set anys acadèmics des de la creació del IES CTEIB, només s'ha obert un expedient disciplinari per falta greu (curs 2010-2011). Es tractava d'un cas manifest d'abandonament a l'esport, que explicitava el seu rebuig escolar a través de conductes d'afrontament a l'autoritat i absentisme injustificat prolongats, amb estructura familiar desajustada, però sense el perfil d'alumne conflictiu segons la conceptualització feta fins ara.

Per contra, l'anàlisi pormenoritzat de la tipologia d'amonestacions aplicades durant aquest temps a l'IES CTEIB posa de manifest el següent: hi ha un percentatge significatiu de *conductes disruptives* (menjar a classe, adormir-se a l'aula, maltractar el material, parlar a classe, interrompre, faltar al respecte al docent, no portar el material o els deures, etc.), mentre que són estadísticament ínfims els casos de *conductes greus* o perfils d'absentisme crònic. Ara bé: a fi d'establir els llinars entre un tipus de conducta i una altra, caldria distingir acuradament entre conducta disruptiva i conducta greu.

S'entén per *conducta disruptiva* aquell repertori de comportaments de caràcter conflictiu, en general de pronòstic lleu, puntuals en la major de casos, que generen un clima disruptiu en la dinàmica de l'aula o del centre, i repercuteixen negativament en el desenvolupament del propi subjecte disruptor. Aquesta conducta disruptiva pot afectar tant a la dinàmica professor-alumne, com a la relació alumne-alumne. Un llistat aproximat del perfil d'aquesta mena de conductes que eventualment es donen al IES CTEIB és el següent:

---

⁷ Comissió redactora del Pla de Convivència de l'IES nº 1 del C.E. de Cheste. Comunitat Valenciana, pp. 10-11.

- Menjar a l'aula
- Respondre de manera insolent al professor
- Parlar sense permís i interrompre la dinàmica
- Maltractar el material o embrutar l'espai
- Falta de material
- Faltar al respecte a un altre alumne
- Mentir
- Manca de puntualitat i pèrdua de temps entre classes
- Usar el mòbil
- Adormir-se a classe
- Robatoris
- Altres

Altrament, s'entén per *conducta greu* aquell repertori de comportaments amb una alta intensitat conflictiva, de tarannà violent o assetjatiu, que altera greument la dinàmica de l'aula o del centre, i repercuteix negativament en el desenvolupament del propi subjecte disruptor. Tot i que ja hem apuntat que són gairebé absents aquests casos al nostre IES CTEIB, no està de sobres apuntar quina tipologia de conductes s'inclourien en aquest perfil, cas que es produïssin:

- Assetjament entre iguals persistent (via presencial, mediada o cibernètica), amb evidents signes d'alteració psicossomàtica en el subjecte assetjat.
- Conductes violents, ocasionals o reincidents, en forma d'agressió física o violència verbal entre alumne i professor.
- Assetjament sexual.
- Destrosses al mobiliari o material del centre.
- Robatoris reincidents d'objectes de valor.
- Consum de drogues.

Del resultat d'aquestes incidències detectades durant els darrers anys, podem concloure que a l'IES CTEIB no es donen problemes significatius de conflictivitat derivats de situacions de violència o alteració greu del clima del Centre, sinó de problemes de convivència puntuals que poden ser tractats amb la voluntat, la coordinació i la participació activa de les parts. La franja on es concentren més casos varia segons els anys escolars, identificant-ne més a tercer d'ESO (curs 2010-2011), o bé a quart d'ESO (curs 2011-2012), i en molt menor incidència a Batxillerat.

Alumnes de Cicles Formatius i Ensenyaments Esportius de Règim Especial

Des de la seva implantació el curs 2008-2009, han estat escasses les incidències derivades de situacions de conflictivitat al nostre Centre. Els casos s'han detectat principalment de situacions de disruptivitat lleu (falta de respecte als companys, interrompre a classe, no seguir les indicacions dels professors, negativa frontal a acceptar normes o criteris d'avaluació, menjar a classe, o bé insultar o faltar al respecte a algun professor). Aquestes situacions esporàdiques s'han donat preferentment en alumnat de CFGM i, gairebé inexistents en els casos d'alumnes de CFGS. Això s'explica parcialment en la mesura que es produeix una certa correlació entre el rendiment i els resultats escolars dels estudiants de CFGM (en general més baixos), comparant-ho estadísticament amb els resultats més reeixits dels alumnes de CFGS.

Per contra, si ens atenem a la divisió tipològica de comportaments problemàtics entre 1. disruptius, 2. greus i 3. absentistes, en aquest sector poblacional de la nostra matrícula és on es donen alguns casos significatius del darrer tipus. Es tracta d'alumnes que, independentment de la seva possible inclusió en els apartats anteriors, fallen sense motiu a les classes, amb els perjudicis que això els genera tant per a ells mateixos com per a la mateixa dinàmica de l'aula. Els factors que podrien explicar aquest comportament estan referits a la no obligatorietat d'aquests estudis i al poc compromís que alguns d'aquests estudiants adopten pel que fa a cursar-los davant l'eventualitat que els surti una ocupació laboral temporal o qualsevol altre activitat percebuda per ells com prioritària o més convenient. Això explicaria que els casos d'abandonament en aquests estudis és més freqüent que no pas a Batxillerat en la mateixa franja d'estudis no obligatoris.

Els professors

És un prejudici interioritzat que, en parlar de conflictivitat, es focalitzi en exclusiva l'atenció en l'alumnat i es passi per alt el paper del professorat. Actuar decididament en afavorir valors de convivència implica també que el professorat, amb les seves consignes, actituds i conductes, hi actuï en conseqüència. Mai no s'ha d'oblidar que el professor no només ensenya quan imparteix docència, sinó que també ho fa des que entra per la porta fins que marxa del Centre.

Tot i que és cert que el conjunt del professorat de l'IES CTEIB gaudeix d'una relacions cordials i assertives amb el seu alumnat, no cal dir que, en aquest sentit, no sempre el seu rol esdevé un model de referència coherent, per bé que sovint es donen situacions de disparitat entre els fets i les paraules, les normes i les actuacions, les consignes i els actes. Segons Gimeno⁸, *“en matèria de valors, les accions docents que repercuteixen de manera efectiva són aquelles en què l'alumne s'adona que allò que se li exigeix és conseqüent amb allò que s'autoexigeixen els mateixos professors, tant individualment com a col·lectiu”* (Gimeno Sacristán, 2009, 25). Si acceptem com a vàlida l'afirmació segons la qual només s'ensenya allò que es viu, això ha de servir per posar de manifest algunes situacions que eventualment es poden donar al nostre Centre, i que afectarien negativament la convivència:

- Arribar tard sistemàticament.
- Faltar el respecte als alumnes.
- Arbitrarietat en l'aplicació de formes d'avaluació.
- Incompliment amb els terminis fixats en la Programació.
- Llenguatge groller, maldestre o inadequat.
- Excés d'autoritat.
- Manca d'autoritat.
- Disparitat de criteris d'actuació davant alumnes d'un mateix grup o davant situacions similars.
- Manca d'homogeneïtat de normes entre el professorat d'un equip educatiu.
- Poca coordinació entre les parts (professors i entrenadors, i/o professors entre ells), i manca d'unitat metodològica de criteris (treballs, tasques, terminis, etc.).
- Poca participació en les activitats de Centre més enllà de l'horari estrictament lectiu.
- Poca participació d'una part del professorat que no s'implica en la correcció de conductes contràries a les normes de convivència, que no els afecten directament.

Els entrenadors

Amb independència del fet que l'abast d'aquest Pla es limita a les actuacions docents dins horari lectiu, resulta palès que l'ascendència que té el cos d'entrenadors i directores tècnics sobre el nostre alumnat és notori i evident. No debades, hi conviuen durant una quantitat força més alta de temps que no pas amb els professors. El coneixement que se'n deriva, per tant, esdevé una

⁸ Gimeno Sacristán, J. (2008). *Valores y educación*. Madrid: Morata

valuosa font d'informació, com a mínim en tres sentits: a) per a contrastar les nostres accions com a docents; b) per a ampliar la informació que disposem dels estudiants; com també per c) unificar criteris d'acció en relació al sistema de sancions i al model de mediació que es pretén aplicar. A més, no podem passar per alt que el grau d'autoritat i influència sobre l'alumnat és sens dubte més gran que l'exercit pel cos docent, per bé que del resultat dels seus èxits esportius, se'n deriva la permanència o no dins els respectius Programes de Tecnificació, i, en conseqüència, la possibilitat que segueixin o no a l'Institut.

No cal dir que l'activitat que més motiva l'alumnat del nostre Centre és l'activitat esportiva: aquest el motiu principal pel qual hi estan matriculats. Aquesta motivació fa que el grau de responsabilitat dels estudiants cap aquesta activitat sigui alt, fet que contrasta amb la responsabilitat menor que alguns adopten cap el seu vessant escolar. Per tant, la serietat i rigor en què es prenen la seva pràctica esportiva inclou de manera directa als respectius cossos de directors tècnics i entrenadors.

De la convivència dilatada amb els entrenadors se'n deriva un coneixement privilegiat del rol d'esportistes que sovint els professors ignorem del rol d'estudiants. Durant els darrers tres anys acadèmics és cert que s'han obert importants vies de comunicació entre entrenadors i professors a través de reunions trimestrals de coordinació, com també és cert que els entrenadors han tingut un paper cada cop més rellevant pel que fa a detecció, seguiment, i aplicació de casos d'alumnes sancionats, per bé que els protocols d'actuació que s'han engegat han implicat la corresponsabilitat de les parts en l'execució de les formes de sanció aplicades, en la mesura que les sancions afecten l'horari d'entrenaments i, en darrer terme, al seu rendiment esportiu.

Els entrenadors —com els docents—, quan posen en pràctica els seus coneixements, també ensenyen. És per tot aquest conjunt de motius que cal anar obrint més vies de col·laboració entre professors i entrenadors per tal de millorar la convivència en els eixos següents:

- Insistir en la puntualitat en l'inici i la cloenda de l'horari d'entrenaments.
- Millorar els canals de comunicació entre professorat i entrenadors pel que fa a afers acadèmics i esportius a través de les famílies.
- Planificar millor el període d'absències de l'alumnat per estades o competicions, i contribuir a insistir en la necessitat que segueixin les tasques encomanades pel professorat quan no es troben entrenant o competint.
- Aprofundir en l'aplicació de valors a l'activitat física que el professorat pretén assumir com a propis en l'activitat escolar (el *joc net*, la feina ben feta, la feina d'equip, la companyonia, l'esforç i el sacrifici, el *saber perdre*, la competitivitat ben entesa, el respecte a l'autoritat de professors i entrenadors, l'acord a través del diàleg, l'evitació de l'autoritarisme, o el rebuig a la violència verbal).
- Enfortir la coordinació entre les parts (professors i entrenadors i directores tècnics) a través de la coordinadora de la Fundació per l'Esport Balear, així com amb els responsables educatius de la Residència Reina Sofia on es troben allotjats una part important dels nostres alumnes.

Les famílies

Resulta prou clar que una part de la responsabilitat en l'anàlisi de situacions de conflicte correspon als pares, des de l'obvietat que es desprèn del fet que les famílies tenen la tutela i custòdia dels seus fills mentre són menors d'edat i en tenen subsidiàriament també — pel que fa als seus actes— la corresponsabilitat civil.

En termes generals, entre el professorat de l'IES CTEIB hi ha un consens tàcit a afirmar que els pares són receptius, dialogants i es mostren agraïts amb l'esforç del professorat per reduir els efectes escolars negatius derivats de les absències reiterades per competicions dels seus fills. Com també és cert que, en general, mostren disposició a col·laborar en els afers relatius a l'educació, conscients de la intensificació horària a què estan sotmesos degut a la compatibilitat esportiva i acadèmica.

Això no obstant, algunes actituds puntuals destacables que poden eventualment dificultar la comunicació i, per extensió, la convivència al Centre, en relació als pares, són les següents:

- Percepció subjectiva de tenir poca informació sobre l'evolució escolar i esportiva dels seus fills.
- Desconeixement dels processos de reclamació i queixa.
- Manca d'informació sobre el Centre.
- Desigual nivell de participació dels pares.
- Diferència d'opinions amb alguns professors pel que fa als seus fills.
- La veu dels pares se sent poc en la dinàmica del Centre.
- Actituds '*a la defensiva*' davant allò que es transmet als pares sobre el comportament dels fills tot buscant la responsabilitat en el Centre, a descàrrec dels menors.
- Disparitat entre les sancions aplicades i els informes d'avaluació rebuts.

Cal advertir, en qualsevol cas, que de l'anàlisi feta fins aquí no s'imfereix un retrat —o *photofix*— definitiu del nivell de conflictivitat de l'IES CTEIB, atès que queda circumscrit, any rere any, a la tipologia sempre renovada d'alumnes que s'hi matriculen. Això és així ja que, com s'ha dit, no són extrapolables aquestes dades del seu teixit social, ni cossificables al llarg del temps.

SEGONA PART

Intencions i objectius generals

4. Quins són objectius del Pla?

Principis generals
Principis educatius
Principis democràtics
Educació en valors

5. Quins són els protocols d'actuació?

Abans que es produeixin
Durant el conflicte
Després que es produeixin

6. Com es coordina aquest Pla?

Comissió de Convivència
Coordinador de convivència
Tutors de Grup
Tutors individuals
Coordinació tutors-entrenadors
Equips docents
Equip directiu
Consell Escolar

7. Quins són els àmbits d'actuació del Pla?

Aules ordinàries
Passadissos i llocs comuns
Aula multifuncional
Aula de descans
Sortides extraescolars
Activitats lúdiques dins el Centre

8. Com ho revisarem?

4. Objectius del Pla de convivència

Les intencions d'aquest Pla vénen definides pel conjunt de propòsits que el professorat, els entrenadors, les famílies i l'alumnat del Centre accepten voluntàriament com a pròpies, tot entenent que el fet educatiu comporta la unificació integral de la dimensió esportiva i la dimensió acadèmica en un tot inseparable. Aquestes intencions són les següents:

PRINCIPIS GENERALS

1. D'acord amb el PEC del Centre, entenem l'educació com un procés global que pretén desenvolupar al màxim les capacitats bàsiques de l'alumnat per tal d'aconseguir la maduresa que els permeti integrar-se a la societat i assolir la pròpia autonomia personal. En conseqüència, els valors democràtics de participació, igualtat i convivència pacífica, en són els seus eixos fonamentals, i han de guiar la gestió de qualsevol manifestació de conflictivitat entre els seus membres.

2. Per aquest motiu, es pretén implantar un model global d'educació basat en la *resolució mediada de conflictes*. Es tracta de comprendre els conflictes com a una oportunitat d'aprenentatge, la qual cosa ha de permetre abordar la convivència de manera processal, multifactorial, triangular, curricular i transversal. L'objectiu de fons rau a provocar un canvi gradual en el Centre cap a un model constructiu i racional de convivència, partint dels valors esportius en què hi participen tots els agents.

3. El *model de mediació* que proposem suposa incorporar les parts implicades en la resolució educativa del conflicte per via pacífica. Se situa més enllà del binomi culpable-víctima, o bons-dolents, minimitzant intervencions punitives mitjançant la prevenció, la comunicació i l'acord entre els membres en litigi.

PRINCIPIS EDUCATIUS

1. Fomentar la convivència no passa exclusivament per imposar càstigs, sinó que ha d'incloure establir formes de relació en els espais formals (aules, laboratori, biblioteca) i informals (passadissos, pati, aula descans, espais comuns) basades en el respecte mutu, l'argumentació i el diàleg, i la resolució mediada i pacífica per tal de prevenir situacions de conflicte, i d'intervenir-hi quan es produeixin.

2. La convivència en horari lectiu afecta tothom per igual, siguin professors, alumnes o personal no docent. Amb vistes a això, es *transversalitzaran* els objectius d'aquest Pla mitjançant 4 àmbits d'intervenció: 1. a través de la tasca de Tutories; 2. a través de matèries afins com Ètica o determinades optatives; 3. a través de *Setmanes Temàtiques de Centre*, i 4. a través de la coordinació per tal que tota la comunitat adopti progressivament una línia d'actuació pactada conjunta.

3. Educar per a la convivència implica prevenir situacions de conflicte abans que es produeixin; difondre els postulats inclosos en el ROF del Centre; resoldre els conflictes produïts de manera pactada, no arbitrària i no autoritària; tractar d'intervenir mitjançant processos de mediació en els casos d'alumnes amb comportament desajustat significatiu, i finalment disposar d'un model protocol·litzat d'actuació pel que fa als darrers casos anteriorment al·ludits, tractant-ne la seva resolució de manera triangulada entre professor-alumne-mediador, assabentats el tutor, la Cap d'estudis, la família i l'entrenador.

4. El concepte de *Comunitat Educativa* en aquest Centre no només palesa l'existència del professorat i l'alumnat per separat, sinó que s'amplia al cos especialitzat d'entrenadors, directores tècnics, auxiliars i personal d'administració i serveis, des del moment que tots es relacionen en un mateix espai durant períodes prolongats de temps. L'IES CTEIB farà les passes que calguin perquè s'enforteixin els lligams de coordinació entre el professorat i els entrenadors cara a la consecució d'aquests objectius.

PRINCIPIS DEMOCRÀTICS

És un objectiu prioritari de l'Institut aconseguir que el professorat, els pares, els entrenadors, el personal no docent i l'alumnat participin en la dinàmica del Centre. Són objectius específics en aquest àmbit:

1. Afavorir la convivència a partir de la participació democràtica i activa de l'alumnat i el professorat en la vida del Centre mitjançant activitats transversals (setmana de la convivència; medi ambient, activitats de Nadal, etc.).

2. Potenciar la cultura democràtica en la gestió i funcionament dels canals de participació de l'alumnat a través de reunions de delegats, juntes d'avaluació en què són presents els alumnes, o mitjançant d'altres formes que es considerin adients a iniciativa

dels mateixos estudiants. Aprendre a viure en la cultura democràtica suposa acceptar els acords per majoria, demostrar respecte per les opinions discordants, participar en la vida del centre, i proposar formes consensuades en la presa de decisions quan aquestes afecten a tothom per igual.

3. Establir ponts estables d'informació entre el professorat i les famílies per tal de canalitzar les inquietuds cara als fills involucrant-los en la vida del Centre a través d'activitats formatives per a pares (accions puntuals cara a saber com tractar l'exposició de la intimitat dels menors per Internet, relació entre esport i dopatge, o qüestions puntuals com ara *bullying*, assetjament sexual, etc.).

4. Contribuir amb activitats lúdiques (Sant Sebastià, Sant Jordi, festes de Nadal o Pasqua, festes de primavera, o final de curs, etc.) a crear llocs de trobada i intercanvi entre professors, alumnes i entrenadors, cara a crear lligams de convivència i participació en activitats comunes que facilitin un major grau de cohesió fora de l'horari lectiu.

EDUCACIÓ EN VALORS

1. L'eix fonamental de treball d'aquest Pla ha de ser l'*educació en valors*. El Centre té la responsabilitat de formar l'alumnat en el conjunt de valors i actituds que caracteritzen una societat democràtica, inspiradors del seu PEC. Per aquest motiu, vol procurar que la formació que imparteix abasti totes les dimensions integrals de la persona, entenent la dimensió esportiva i la dimensió escolar com un mateix fet educatiu.

2. Es reconeix la igualtat de drets i deures de tots els membres de l'IES CTEIB.

3. Es vetllarà perquè la vida de relació en el Centre s'orienti cap el respecte, la corresponsabilitat, la negociació i el diàleg, la competitivitat ben entesa, la relació cordial entre iguals, el *joc net*, els hàbits saludables, la no imposició unilateral, el *saber perdre*, l'esforç i la constància, i al mateix temps, perquè aquests valors esportius s'incorporin al projecte educatiu general.

4. Es vol promoure el màxim respecte a la diversitat cultural i ideològica de tots els membres de la comunitat escolar, així com prevenir la violència de gènere, l'homofòbia, el maltractament entre iguals i l'assetjament sexual.

5. Es rebutja frontalment qualsevol tipus de dogmatisme, autoritarisme, prepotència i idees o comportaments violents, tant per part de professors, alumnes, com entrenadors. Per això, s'evitarà tot tipus d'adoctrinament ideològic o sectari, assetjament, arbitrarietat o discriminació per a cap membre de la comunitat educativa.

5. Quins són els protocols d'actuació?

Tot responent a la necessitat d'aprofundir en la prevenció de la conflictivitat i en favor de formes d'intervenció mediadores quan aquesta es produeixi, l'IES CTEIB es defineix per la seva voluntat d'afavorir un protocol d'actuació clar davant eventuais situacions que dificultin o alterin la convivència escolar, oferint un tractament que unifiqui holísticament valors esportius i acadèmics. Per això, s'aposta per una línia de treball consensuada entre els diversos components de la Comunitat educativa, tant pel que fa al professorat, l'alumnat, els entrenadors i les famílies, com a la resta de personal propi de les seves instal·lacions.

Les finalitats s'estructuren en diversos moments o fases de les situacions de conflicte: abans que es produeixi, durant el conflicte, i després que es produeixi.

ABANS QUE ES PRODUEIXI

Habitualment estem parlant de situacions en què, via amonestacions, es comencen a produir dins l'aula sota la forma de petits aldarulls (individuals o en grup) o distorsions de la dinàmica d'estudi. Hi ha un seguit de comportaments estructurals que apareixen com a simptomàtics o precursors potencials de conflicte i que, de resultar persistents, justificarien l'activació del ROF per falta lleu. Les actituds a les quals al·ludim són:

- S'aixeca contínuament del seu seient
- No treballa i no deixa de parlar
- Xerra, riu, i fa comentaris fora de lloc en temps de treball
- Distreu els companys i fa tonteries per cridar l'atenció
- Parla fort constantment durant el temps de treball
- Insulta als companys
- Arriba tard i a deshora
- Molesta els companys de taula
- No escolta quan el professor explica i aprofita per molestar
- No acaba les tasques, es dispersa i no sembla gens motivat

Amb aquestes premisses, els objectius específics seran:

1. Establir mesures educatives dins l'aula per tal de reorientar la conducta alterada de l'alumne/a.
2. Des de Tutoria, fixar la problemàtica suscitada pel cas, per tal d'intervenir-hi individualment i grupalment. Individualment, mitjançant entrevista entre el Tutor-Alumne-Orientadora i Cap d'estudis, per mirar de fixar les causes i els motius d'aquesta conducta reiterada; i grupalment, a través de la utilització de l'incident per a contribuir a la resolució dialogada del cas en grup. Si fa al cas, es fixarà un professor mediador per a fer-ne el seguiment.
3. Integrar als processos eventuais de conflicte amb els continguts vinculats amb l'educació en valors, com ara la coeducació, la ciutadania activa, la convivència, l'ètica de l'esport, l'accés a les noves tecnologies de la informació, entre d'altres, a través de totes les matèries, i en especial a través de les sessions de Tutoria, de l'assignatura d'Educació Cívico-ètica, o d'alguna optativa concomitant.

El procediment a seguir serà:

- a) El professor informarà al Tutor/a de grup de l'alumne que presenta aquest perfil reiterat al llarg d'un període significatiu de temps.
- b) El Tutor/a informarà als pares via telefònica, email o via sms.
- c) El Tutor/a informarà a la Cap d'Estudis i al coordinador de convivència via directa o via reunió de tutors, assabentada la Orientadora del Centre.
- d) La Cap d'estudis informarà a la Coordinadora de Fundació per l'Esport Balear; i aquesta, al seu entrenador via sms o per la plataforma COMDIRTU
- e) Mesures correctores *prèvies* a l'aplicació de la normativa establerta al ROF, a aplicar amb el vist i plau del coordinador de convivència i la cap d'estudis

Com a mesures correctores, entre d'altres, el professor afectat o bé el tutor proposarà:

1. S'evitarà l'expulsió de l'alumne de l'aula.
2. Canvi d'ubicació física de l'alumne dins l'aula
3. Proporcionar un text o treball de classe addicional.
4. Explicar a l'alumne la necessitat del respecte mutu entre els membres del grup classe.
5. Fer que l'alumne netegi el seu lloc de treball o, si es considera oportú, que netegi tota la classe.
6. Indicar a l'alumne que guardi i no utilitzi qualsevol objecte o material que tingui res a veure amb la classe que s'està impartint.
7. Exigir a l'alumne que compleixi amb les seves obligacions com a alumne.
8. Sol·licitar a l'alumne que canviï d'actitud advertint-li de les conseqüències segons el ROF del Centre.

CRITERIS DE BONES PRÀCTIQUES

CONDUCTA	ACTUACIÓ
Amenaça o insulta un company	☐ No abandonar l'aula ☐ Enviar el delegat a cercar el professor de guàrdia ☐ El disruptor abandona l'aula amb el de guàrdia ☐ El disruptor manté una entrevista amb la Cap d'estudis.
No treballa, no segueix ordres del professor i aprofita per molestar	☐ Recordar les normes que hi ha a l'agenda sobre el tracte respectuós al professorat. ☐ Recordar les instruccions que el professorat va donar en començar el curs. ☐ No s'ha de discutir amb el disruptor; s'ha de fer referència a les normes. ☐ Utilitzar estratègies persuasives de control.
No porta els llibres i el material. No treballa, es dispersa i no sembla gens motivat.	☐ Demanar per què. ☐ Opcions possibles per orde de prioritats: que s'assegui amb un company per compartir el material, proporcionar-li material, donar-li un material alternatiu, aparellar-lo amb un altre company amb més alt rendiment.
Ús del mòbil, menjar, beure, jugar...	☐ No acceptar-ho de cap de les maneres. ☐ Si és reiterat, expulsió l'aula Multifuncional amb tasques, si no ens fa cas.

DURANT LA SITUACIÓ DE CONFLICTE

En aquest cas estem parlant de situacions en què es palesa una situació de conflicte real, reiterat, i que els mecanismes preventius

al·ludits a l'apartat anterior no han donat els resultats esperats. Els aldarulls i distorsions —citats a l'apartat anterior— de l'alumne/a en qüestió, s'han incrementat significativament. S'han desatès les recomanacions del Tutor/a o professor afectat, i en comptes de dissuadir l'alumne, aquest incrementa patrons de conducta lessius per a la convivència a l'aula i al Centre, i perjudicials per al seu propi rendiment escolar. Les actituds a les quals al·ludim són:

- Conductes d'afrontament a l'autoritat docent
- Desinterès absolut per les tasques escolars
- Arriba tard i a deshora quan vol, i vulnera totes les regles
- Distreu els companys i fa tonteries per cridar l'atenció
- Parla fort constantment durant el temps de treball
- Amenança, vacil·la o insulta el professor
- Molesta els companys de taula
- No escolta quan el professor explica i aprofita per molestar

Amb aquestes premisses, els objectius específics seran:

1. Activar el sistema de mediació conduent a reorientar educativament la conducta alterada de l'alumne/a. Es tracta de resoldre el conflicte mitjançant la intervenció d'una tercera persona, el mediador/a, no implicada directament en les parts, que intentarà que els membres en conflicte arribin a un acord mitjançant el diàleg a través de compromisos molt concrets, acceptats voluntàriament, signats i revisats en terminis marcats.
2. Des de Tutoria, fixar la problemàtica suscitada pel cas, per tal d'intervenir-hi individualment i grupalment. Individualment, mitjançant entrevista triangulada entre el Tutor-Alumne-Orientador, per mirar de fixar les causes i els motius d'aquesta conducta reiterada. I grupalment, a través de la utilització de l'incident per a contribuir a l'assoliment de valors en grup per a la resolució formativa del cas.
3. Coordinar els membres que intervindran en el procés de mediació: alumne-mediador-professor, assabentats el tutor, l'entrenador, la Cap d'estudis i els pares.
4. Integrar als processos eventuais de conflicte amb els continguts vinculats amb l'educació en valors, com ara la coeducació, la ciutadania activa, la convivència, l'ètica de l'esport, l'accés a les noves tecnologies de la informació i la violació de drets d'intimitat, entre d'altres, a través de totes les matèries, i en

especial a través de les sessions de Tutoria, de *setmanes temàtiques*, o de l'assignatura d'Educació Cívico-ètica.

El procediment a seguir serà:

- a) Informar el Tutor/a de grup de l'alumne que presenta aquest perfil reiterat al llarg d'un període significatiu de temps.
- b) El Tutor/a informará la Cap d'Estudis i al coordinador de convivència via directament o via reunió de tutors, assabentada la Orientadora del Centre.
- c) La Cap d'estudis informará els pares i la Coordinadora de la Fundació per l'Esport Balear; aquesta, el seu entrenador via sms o COMDIRTU.
- d) Aplicació, si s'escau, de les sancions previstes al ROF en paral·lel al procés de mediació i amb independència dels seus compromisos i acords.

Com a mesures correctores, entre d'altres, el professor afectat o bé el tutor podrà proposar:

1. Canvi temporal d'ubicació de l'alumne a un grup diferent
2. Proporcionar un text o treball de classe addicional.
3. Explicar a l'alumne la necessitat del respecte mutu entre els membres del grup classe.
4. Fer que l'alumne netegi el seu lloc de treball o, si es considera oportú, que netegi tota la classe.
5. Indicar a l'alumne que guardi i no utilitzi qualsevol objecte o material que tingui res a veure amb la classe que s'està impartint.
6. Exigir a l'alumne que compleixi amb les seves obligacions com a alumne.
7. sol·licitar a l'alumne que canviï d'actitud advertint-li de les conseqüències segons el ROF del centre.

DESPRÉS DE LA SITUACIÓ DE CONFLICTE

Un cop reeixida la conducta disruptiva, caldrà fer un seguiment a posteriori del cas per mirar d'observar si la situació torna als canals normals de convivència o bé es produeix una revifada del conflicte.

Habitualment estem parlant de situacions en què, després d'un temps, reapareixen altre cop sota la forma de petits aldarulls, protagonitzats pels mateixos alumnes o bé companys seus. Hi ha un seguit de comportaments simptomàtics. Les actituds a les quals al·ludim són:

- Després d'un temps d'acceptar les normes, torna a comportar-se com abans
- Fa veure que treballa i està atent, però fingeix
- Torna a mostrar conductes pel simple fet de cridar l'atenció
- No diu tota la veritat als pares sobre el que fa a l'escola.
- Després d'un temps de puntualitat torna a arribar tard.
- No para de moure's i enreda als companys de taula
- No escolta quan el professor explica
- No acaba les tasques, es dispersa i no sembla gens motivat

Amb aquestes premisses, els objectius específics seran:

1. Establir mesures educatives dins l'aula per tal de reorientar la conducta alterada de l'alumne/a.
2. Des de Tutoria, fixar la problemàtica suscitada pel cas, per tal d'intervenir-hi individualment i grupalment. Individualment, mitjançant entrevista entre el Tutor-Alumne-Orientadora, per mirar de fixar les causes i els motius d'aquesta conducta reiterada; i grupalment, a través de la utilització de l'incident per a contribuir a la resolució dialogada del cas en grup. Si fa al cas, es fixarà un Tutor Individual per a fer-ne el seguiment.
3. Integrar als processos eventuais de conflicte amb els continguts vinculats amb l'educació en valors, com ara la coeducació, la ciutadania activa, la convivència, l'ètica de l'esport, l'accés a les noves tecnologies de la informació, entre d'altres, a través de totes les matèries, i en especial a través de les sessions de Tutoria, de l'assignatura d'Educació Cívico-ètica, o d'alguna optativa concomitant.

El procediment a seguir serà:

- a. El professor informarà el Tutor/a de grup de l'alumne que presenta aquest perfil reincident.

- b. El Tutor/a informará la Cap d'Estudis i al coordinador de convivència via directament o via reunió de tutors, assabentada la Orientadora del Centre.
- c. La Cap d'estudis informará la Coordinadora de la Fundació per l'Esport Balear; i aquesta, el seu entrenador via sms o altres
- d. Aplicació de les sancions previstes al ROF per a casos de conductes reiterades.

6. Com es coordina aquest Pla?

La consecució dels objectius d'aquest Pla implica el bon funcionament de les estructures de coordinació. Les reduïdes dimensions del centre fan possible que l'intercanvi d'informacions s'estableixi fluidament per via horitzontal –Equips educatius-, i vertical –Equip directiu-.

Els òrgans de gestió i l'estructura organitzativa vénen regulades per llei i es recullen al *Reglament d'Organització i Funcionament*. Hi ha, però, un seguit d'objectius d'aquest projecte que s'articularen de manera específica.

COMISSIÓ DE CONVIVÈNCIA

Amb l'aprovació d'aquest Pla, es crearà una Comissió de convivència, tal com disposa l'article 31 del Decret 121/2010 del 10 de desembre, per tal que aquesta vetlli per l'acompliment dels seus objectius, i garanteixi la seva aplicació en els processos de mediació i/o expedientació més greus. Estarà formada per el director del centre (que la presideix), la cap d'estudis, l'Orientadora, el coordinador de convivència (a proposta del director), un professor (elegit entre els docents del centre), un representant del personal d'administració, un representant dels pares i tutors legals dels alumnes (designat per l'associació de mares i pares) i un representant dels alumnes (designat per la junta de delegats).

Sense dates fixes de reunió, es convocarà un mínim de tres cops al curs escolar a inici meitat i final de curs per donar compliment a les fites marcades en aquest document.

COORDINADOR DE CONVIVÈNCIA

Llevat de casos excepcionals degudament autoritzats per la Conselleria d'Educació i Cultura, el centre educatiu ha de disposar d'un coordinador de convivència, el qual, entre d'altres, té les funcions següents:

- a) Coordinar les accions previstes en el pla de convivència.
- b) Fer de nexes de relació de la comunitat escolar amb l'Administració educativa i amb l'Institut per a la Convivència i l'Èxit Escolar, sens perjudici de les competències de representació legalment atribuïdes al director del centre.
- c) Assumir les competències atorgades pel director en relació al pla de convivència

Als centres que implementin la mediació escolar s'ha de crear un servei de mediació escolar, coordinat preferentment pel coordinador de convivència i format per les persones de la comunitat educativa que hagin rebut formació específica sobre mediació escolar i estiguin en actiu com a mediadores.

El servei de mediació té, entre d'altres, les funcions següents:

- a) Proposar a la comissió de convivència el projecte de funcionament del servei de mediació.
- b) Coordinar amb el director, o amb la persona que aquest delegui, l'organització de les mediacions que es duguin a terme al centre.
- c) Impulsar la difusió i el funcionament del servei de mediació.
- d) Coordinar la formació de nous mediadors escolars.
- e) Mantenir un registre de les mediacions dutes a terme al centre educatiu i informar l'equip directiu dels resultats obtinguts.

TUTORS DE GRUP

Són la peça clau de connexió entre els esportistes, d'un banda, i les seves respectives famílies, l'equip d'entrenadors, l'equip docent i el Centre en el seu conjunt, de l'altra.

S'insistirà especialment a fomentar la figura dels Tutors de grup en l'acompanyament individual de casos disruptius mitjançant l'acció tutorial, l'especial atenció i control d'absències per estades de competicions, i el seguiment escolar, informant els pares, entrenadors i equip directiu en el cas que es detectin problemàtiques específiques.

El coordinador de convivència es reuniran amb la Orientadora i la Cap d'estudis per tal de coordinar les actuacions pedagògiques

que es derivin directament d'aquest Pla de convivència i, alhora, per tal d'unificar l'Acció tutorial.

TUTORS INDIVIDUALS

La figura dels Tutors individuals, pròpia d'aquest IES CTEIB i recollida al PEC, a banda dels propis tutors de grup, són els encarregats de tutoritzar petits grups d'alumnes d'un mateix nivell a fi de descarregar la tasca dels Tutors de grup, i alhora poder fer el seguiment de l'alumnat disruptiu (o que se li aplica un procés de mediació) i dur a terme, així, una acció tutorial més personalitzada i específica.

COORDINACIÓ TUTORS I ENTRENADORS

Trimestralment —o bé quan les parts implicades ho sol·licitin— els entrenadors i els tutors de cada grup es reuniran per tal d'analitzar els processos formatius de l'alumnat del qual són responsables, tot afavorint al màxim l'intercanvi d'informació i la unitat de criteris pedagògics.

Igualment, periòdicament els Tutors podran intercanviar informació amb el Tutor de Residència per tal de compartir dades rellevants sobre l'alumnat disruptiu que eventualment estigui en règim d'internat a la *Residència Reina Sofia*, afavorint la unitat de criteris pedagògics i la corresponsabilitat educativa.

EQUIPS DOCENTS

El Pla de Convivència potenciarà l'acció dels tutors de grup i la coordinació pedagògica entre els professors de grup i de nivell per tal d'aconseguir una dinàmica pedagògica cohesionada en la resolució pacífica de conflictes. Per això, la unitat de criteris a seguir en els casos abordats serà fonamental i, en conseqüència, es vehicularan determinades mesures a través de la coordinació per equips educatius, a proposta del Tutor, la Cap d'Estudis o el coordinador de convivència.

EQUIP DIRECTIU

A través de la figura de la Cap d'Estudis, l'Equip Directiu coordinarà l'activitat general de la Comissió Permanent de Convivència, i tindrà les responsabilitats derivades dels càrrecs unipersonals que el componen, segons la Resolució de la Conselleria d'Educació i Cultura de 30 d'abril de 2009.

Semblantment, l'Equip directiu impulsarà a principi i final d'any la concreció del Pla de Convivència per a cada curs acadèmic, els seus objectius específics i la seva memòria final en concloure el curs.

CONSELL ESCOLAR

Aquest és el màxim òrgan decisor pel que fa a la gestió acadèmica, i a l'organització i funcionament general de l'IES CTEIB, tal i com es desprèn de Resolució de la Conselleria d'Educació i Cultura de 30 d'abril de 2009.

L'equip directiu assabentarà periòdicament el Consell Escolar del seguiment de casos i de l'aplicació general d'aquest Pla de convivència.

7. Quins són els espais d'aplicació d'aquest Pla?

La diversitat d'àmbits, unit a la peculiaritat de la distribució irregular de l'IES CTEIB, disseminats en diferents indrets del complex poliesportiu *Príncipes de España*, fa necessari fixar uns criteris diferencials per a cadascuna d'aquestes ubicacions en funció de l'ús que se'n faci, de la tipologia d'usuaris, l'horari i els adults que eventualment en tinguin la responsabilitat.

AULES ORDINÀRIES

És l'espai natural de relació de l'alumnat durant les activitats lectives. La cura, neteja i endreçament d'aquests espais és una demostració del clima de convivència i un baròmetre del valor que atorguen els seus membres a les instal·lacions i al mobiliari que fan servir. En cas contrari, denoten abandonament, deixadesa i passivitat en les formes i indiferència pels seus continguts, que són habitualment la porta d'entrada al sorgiment d'incidents més rellevants.

Com s'ha vist a l'apartat tres d'aquest Pla, la major part dels incidents referits a situacions de conflicte es donen a l'interior de les aules ordinàries. El control i la supervisió d'aquests espais recau en el professorat que hi imparteix docència segons l'horari establert, però també als mateixos usuaris que els fan servir.

Degut a la topografia variable on s'ubiquen les aules (prefabricades, aules dins el centre, aula sobre l'escenari, aula a la

piscina, etc.), físicament disperses entre si, és especialment important que, mentre no s'imparteixi matèria (en els intervals entre pati i docència, o en entre la cloenda al matí i l'inici de les activitats a la tarda), les aules ordinàries estiguin tancades i no serà permès que cap alumne, per cap motiu, romanguí al seu interior.

Sabem que la responsabilitat en l'ús de les aules ordinàries no recau en exclusiva en els grups ordinaris ja que també són utilitzades a la nit o als dissabtes per part la Fundació per l'Esport Balear per a dur a terme les seves activitats formatives. Això no exculpa sinó que afegeix encara més motius sobre la necessitat de mantenir i cuidar un material que és un bé de tots i, el seu malbaratament, un perjudici per tots.

PASSADISSOS I ESPAIS COMUNS

Igualment, els passadissos i d'altres dependències físiques de l'IES CTEIB són espais de convivència i estada per als alumnes, i la cura, neteja i vigilància correrà a càrrec del professorat de guàrdia. Independentment d'això, qualsevol professor —estigui o no de guàrdia— ha de preservar una actitud coherent amb els postulats d'aquest Pla i reconvenir els alumnes que l'incompleixin, o notificar-ho a la Cap d'estudis quan esdevinguin reincidents.

Els alumnes disposen de taquilles als passadissos per guardar els seus estris personals. La cura del material —tot i pertànyer a la Fundació per l'Esport Balear — es responsabilitat de l'alumne i del professorat la seva supervisió en horari lectiu.

AULA MULTIFUNCIONAL

L'Aula Multifuncional té usos polivalents de biblioteca, sala d'estudi, lloc de d'esbarjo, i espai d'exàmens personalitzats o tutories de matèria quan es tracta d'esportistes que, per competicions, no han fet la prova o no han assistit a classe amb la resta del grup, evitant de fer-ho a la Sala de Professors. La cura i el respecte dins aquest espai és imprescindible per tal que l'alumnat pugui aprofitar al màxim el temps no lectiu disponible, rebí reforçament educatiu quan s'escaigui i, alhora, gaudeixi d'un indret personal mentre no tenen entrenaments, tant al matí, com a la tarda.

L'Aula Multifuncional disposa de normativa pròpia, tan pel que fa l'ús ordinari mentre l'alumnat hi roman, com pel que fa a les normes relatives a la consulta i extracció de llibres de la Biblioteca.

Les incidències que s'hi produeixin es notificaran verbalment al responsable de Biblioteca o directament a la Cap d'Estudis.

En ocasions, es permetrà que l'alumnat de Batxillerat (i, excepcionalment, de determinats grups d'ESO) romanguí a l'Aula Multifuncional (o sala habilitada) quan no tinguin professor, però sempre sota supervisió del professor de guàrdia.

SALA DE DESCANS

El Centre disposa d'un espai de descans situat al Hall anterior a la sala d'actes de Príncipes de España, que serveix de lloc de relax per als esportistes quan no tenen classe. Considerem que aquest espai de descans és imprescindible a causa de la sobrecàrrega horària.

Es procurarà que aquest espai sigui acurat, digne i mantingui un nivell d'ordre i neteja coherent amb els plantejaments d'aquest Pla. També caldrà que en horari lectiu la vigilància adulta d'aquest espai corri a càrrec del professorat de guàrdia. Semblantment, s'instarà a la Fundació per l'Esport Balear perquè en horari no lectiu es pugui establir algun sistema de supervisió, de forma que els valors que es pretenen portar a terme en horari lectiu siguin correlatius amb l'horari no lectiu.

Per bé que aquest espai és utilitzat no només pels alumnes de l'IES CTEIB, sinó també per altres usuaris del poliesportiu, es fa difícil tenir un control objectiu d'aquest indret. Tot i així, la Sala de descans només podrà ser utilitzada per als alumnes del Centre quan no tinguin activitats lectives, o bé quan els alumnes no tinguin classe (cas dels blocs). Aquest període horari comprèn l'interval del migdia que va des de la cloenda de les activitats al matí, fins a l'inici de les activitats escolars a la tarda, i del final de l'horari d'entrenaments, fins a l'hora de marxar a casa.

SORTIDES EXTRAESCOLARS

Les sortides i activitats extraescolars, aprofitant els recursos de l'entorn, són una font d'aprenentatge però també un espai privilegiat de convivència per als alumnes fora del Centre. Durant aquest temps, independentment que els alumnes no siguin dins les seves instal·lacions, la normativa que s'hi aplica i els objectius que inspiren aquest Pla són plenament vigents. Les sortides organitzades pels Departaments didàctics estaran vinculades a la matèria i formaran part de la Programació didàctica. Per aquest

motiu, serà prioritari fixar el calendari de sortides i activitats extraescolars a la Programació didàctica de cada àrea a principi de cada curs acadèmic, a fi de situar-los dintre l'horari escolar de manera que afectin negativament el menys possible l'horari esportiu d'entrenaments. L'establiment d'aquestes activitats es notificarà al Responsable de la Comissió de sortides i activitats extraescolars, i a la Cap d'estudis. En acabar l'activitat, els professors informaran als Tutors i a la Cap d'estudis dels possibles incidents o situacions de conflicte que eventualment s'hagin produït en el decurs de l'activitat.

La participació a les activitats realitzades fora del Centre dins l'horari lectiu són obligatòries per als alumnes a qui van adreçades. Quan un alumne no pugui participar-hi per causes justificades pels seus pares o entrenadors, haurà d'avaluar-ho documentalment amb el vist i plau d'aquests, i informar-ne a la Cap d'estudis. El professor responsable de l'activitat haurà de deixar feina preparada i la Cap d'Estudis avisarà els professors de guàrdia per tal de fer-ne el control a l'Aula Multifuncional mentre el grup-classe és fora de les instal·lacions.

ACTIVITATS CULTURALS I FESTIVES DINS EL CENTRE

Al llarg del curs es promocionarà la participació i la convivència amb la realització al Centre —i dintre de l'horari lectiu— de diferents activitats de caire cultural i/o lúdic. Unes podran ser proposades lliurement pels alumnes i d'altres podran provenir de propostes de Departaments didàctics, del Claustre o de l'Equip directiu.

Pel que fa al vessant lúdic, l'IES CTEIB fomentarà les activitats que celebrin les festes arrelades a la cultura mallorquina, com ara els foguerons de Sant Sebastià, Sant Jordi, celebracions de Nadal, Pasqua i cloenda final de curs acadèmic, entre d'altres.

8.Com ho revisarem?

Aquest Pla de Convivència tindrà vigència a partir del curs 2014-2015, des del moment que sigui consensuat per la Comissió de Coordinació Pedagògica, i aprovat pel Claustre de Professors i pel Consell Escolar, respectivament.

Semblantment, s'assabentarà l'òrgan directiu de la Fundació per l'Esport Balear per tal que les intencions d'aquest Pla puguin fer-se

extensives de manera gradual a la totalitat d'espais i integrants del complex poliesportiu *Príncipes de España*, tant pel que fa als propis membres de la Comunitat Educativa, com pel que fa a les respectives administracions de Joventut i Esports, i Educació i Cultura, indistintament, que vetllaran —juntament amb l'Equip Directiu— per a la seva aplicació.

Aquest Pla serà revisat anualment amb l'objectiu d'ajustar-ne els seus acords, o afegir-hi els criteris que es creguin convenients. Es crearà una *Comissió de Convivència Permanent*, integrada per un membre de l'Equip Directiu, un membre del Departament d'Orientació, el coordinador de convivència, un professor i un membre de la Fundació per l'Esport Balear, que revisarà les actuacions previstes, acordarà les modificacions, garantirà l'execució dels seus objectius, i coordinarà les actuacions en els casos d'expedients disciplinaris o conflictes més greus.

* * * *

Després de l'elaboració i debat a través de la Comissió de Coordinació Pedagògica CCP, informat i oït el Claustre de Professors, i valorat positivament pel Consell Escolar de dia 25 de setembre de 2014, el director

APROVA

formalment, i amb el vist-i-plau de CCP, Claustre i Consell Escolar el *Pla de Convivència de l'Institut d'Educació Secundària Centre de Tecnificació Esportiva Illes Balears*, i s'accepten íntegrament tots els apartats i acords inclosos en el present document, que seran vinculants per a tots els membres del Centre a partir del curs de la seva aprovació.

Palma, setembre de 2014